

معرفی کتاب نوروز

معرفی کتاب نوروز در سایت فردا

برگرفته از مجله خاک (کانون فرهنگی افغانستان مقیم بلغاریا)،

شماره ششم سال ۱۳۸۳، ص ۷۶ و ۷۷

"نوروز" پژوهشیست تازه و برخاسته از یک خود آگاهی که در گذشته نظایر چنین پژوهشها را در کشور، کمتر داشته ایم. نویسنده در این اثر نه بر سیاق معمول و قرار دادی به گرد آوردن مآخذ و منابع برای بیان مفهوم نوروز پرداخته، بلکه دیدی را در کتابش پرورانیده که خواننده کنجکاو را به برداشتی دگر اندیشانه از میراث فرهنگی وامیدارد. چنانکه نویسنده خود در جایی از کتابش مینویسد: "هدف و قصد ما از باز شناسی میراث فرهنگی، برای دید حال و آینده است نه به خاطر خود گذشته، ما آن را برای وحدت و پیوسته گی تاریخ و به حیث محرک نیرومند شناخت پدیده های فکری معاصر و پیوند گذشته به آینده، نیاز داریم تا تاثیر نفوذ تعصب گرایی مذهبی را از وجود افکار و سیستم اندیشه ها در جامعه خنثا سازد و نیز روشنفکران را در روز های دشوار پریشانی ضابطه ها، در تفکر و از خود بیگانه گی، دستگیری تواند. رسالت فرهنگی تنها پاسداری از دستاورد های به میراث رسیده نیست، بل نگرش تازه به آن نیز هست تا پدیده فرهنگ را به سوال مبدل کنیم، کمبودهایش را برجسته سازیم؛ زیرا همه میراثهای گذشته نمیتواند الگو و دستور نجاتبخش نسل امروز باشند. در بسیاری پدیده های فرهنگ گذشته ما، عادات قبیله و خرافه غلبه یافته است. ص ۱۴-۱۵" و چنین تلقی از گذشته فرهنگ ما کاریست که باید صورت بگیرد دیر یا زود. روشنفکران متعهد به چنین آرمانی که سهامت و آماده گی مقابله را دارند، شایان هر گونه ستودن و بزرگداشتی هستند. راه رفته را رفتن ما به جایی که خواهان آنیم و سزاوار رسیدن است، نمیرساند. در متن چنین آرمانی بریدن از عادت زمانه و زمانه سازی قرار دارد. ما از این پس به محققان و پژوهنده گانی ضرورت داریم که دنباله رو نباشند به پای خود در سرزمین خود شان بیاستند و سخن خود را داشته باشند و با مغز خود شان بیانایشند و به گفته مولوی جلال الدین محمد بلخی در قصه مرد روستایی و صوفیان طرار، به گرد تقلید نگرند که

مر مرا تقلید شان بر باد داد که دو صد لعنت برین تقلید باد

خاصه تقلید چنین بی حاصلان کابرو را ریختند از بهر مان

بشیر عزیزی با اتکا به دانش معاصر، سخن و برداشت خودش را دارد. با شک به قضایا مینگرد و در بررسی مسایل(نه) و (آری) خودش را بیان میدارد. دید او دید کاونده و روشنگر است. دردهای متراکم اجتماع عقب نگهداشته شده اش، او را میآزارد. میخواهد این اجتماع با داشتن آنهمه انباشته ها و مخازن و تجارب بزرگ فرهنگی، اجتماعی نمیبود که اکنون هست. او جاجایی بر علت العلل آن از زبان دانشیاران دور و نزدیک اشاره میکند و یادگار (نوروز) باستانی کشورش را در نمود یک (رسالت) خود آگاه میداند و نه صرفاً یک نمود متکی بر ادمه یک رسم و رواج کهن ولی بی مایه تفکر رهگشانیده.

کتاب با قطع بسیار زیبا و با کاغذ اعلی در ۱۳۵ برگ متوسط چاپ شده است. در سر آغاز کتاب (نوروز) تقریظی به قلم استاد گرامی روانشاد پروفیسور جاوید آمده که اثر مذکور را یک اثر ارزنده و آن را ورق سبز دیگر بر دفتر زرین نوروز دلفروز دانسته است

نویسنده در پیشگفتار کتابش به گسترده گی درباره تمدنهای کهن بشری و مراکز مهم آن به ویژه بر مدنیت آریایی در یازده صفحه سخن میراند و در آن از هجوم بادیه نشینان عرب و پیامد های ویرانگرانه آن و از کینه جویهای آن قوم با آینه های پاک گذشته ما میگوید: "با آنکه نوروز رسماً در سرزمین خلافت اسلامی حرام پنداشته شد، خلفا، خود از نرسیدن هدیه نوروزی خوشنود و راضی نبودند؛ چونکه با منع آیین نوروزی، خلفا از هدیه های نوروزی، که در سرزمین خراسان معمول بود، بی نصیب میماندند تا نوروز حرام و اما هدیه نوروزی حلال شمرده شود. مردم سرزمینهای اشغال شده با توجه به تمایلات شکمپرستی و مال اندوزی خلفای وقت، آنها را با اخذ و قبول هدایای نوروزی عادت دادند که بدینگونه سنت تجلیل نوروز از دستبرد آنان محفوظ ماند و نوروز توانست ...." ص ۱۲

کتاب پس از پیشگفتار مولف، این عنوانها را دارد: (نوروز، انگیزه و ارزش زمانشناسی)، (تاریخ مهروزی و کینه توزیها با نوروز)، (مقدرات تمدنها، درسها و رسالت فرهنگی ما)، (جدایی وظیفه دین و دولت)، (بهار و شاعر: دو آفریننده در یک قافله)، (پیوست شماره ۲) و (رویکردها). در متن کتاب نمونه های شعری هم از شاعران کلاسیک ادب فارسی دری و هم از شاعران معاصر گرد آورده شده که این گزینش بیشترین چنانکه خود پژوهنده گرامی گفته است، از یکسو که نماینده ذوق شخصی او بوده، از سوی دیگر، بر هدف معینی دلالت داشته اند.

معرفی کوتاه کتاب (نوروز) را با اقتباس شعری پر احساس، از متن کتاب، به عنوان حسی ختام، به پایان میبریم و به نویسنده آگاه، بشیر عزیز کامیابی هایی از این دست را در آینده نزدیک آرزو میداریم.

این قطعه شعر را میتوانید در صفحه ۱۱۹ کتاب (نوروز) بخوانید